

JELENTÉSTAN

2023/24 őszi félév

Farkas Edit

TEMATIKA

I.

1. A jelentéstan a tudományok rendszerében; kapcsolata a szemiotikával.
2. A jelentéstan története, irányzatok.
3. A jelentés leírásának különböző módjai 1-2. Logikai és strukturális szemantika
4. A jelentés leírásának különböző módjai 3.1. Kognitív szemantika
5. A jelentés leírásának különböző módjai 3.2. Szemantikai elvek
6. A morféimák jelentéstani vizsgálata. Jelentéstípusok Leech, Károly Sándor

II.

7. A lexikológiai jelentés alosztályai a hangalak és a jelentés összefüggései alapján 1.
Poliszémia -- homonímia
8. A lexikológiai jelentés alosztályai a hangalak és a jelentés összefüggései alapján 2.
Szinonima – antonima
9. A mondat jelentése. Előfeltevések.
10. Jelentésváltozás és típusai.
11. Jelentésátvitel, jelentéskiterjesztés. Kognitív metafora és metonímia
12. A nevek jelentése

Aláírás feltétele az órai jelenlét; max. 3 hiányzás megengedett, ha több, újra föl kell venni a tárgyat. (Levelező tagozaton mindkét konzultáción részt kell venni az aláíráshoz.)

Kollokvium: írásbeli vagy szóbeli vizsga az előadáson elhangzottak alapján.

Az írásbeli teszt jellegű, minden témából lesz kérdés – a szóbeli tételek az előadások témái alapján lesznek.

JEGYZET

Tolcsvai Nagy Gábor 2021. Kognitív szemantika. ELTE, Bp.

https://www.eltereader.hu/media/2021/04/Tolcsvai-Nagy-Gabor_Kognitiv-szemantika_WEB.pdf

PETHŐ JÓZSEF: Jelentéstan. Bölcsész konzorcium, 2004.

[gepeskonyv.btk.elte.hu/adatok/Magyar/107Petho/JELTANVEGLEG.pdf](https://www.gepeskonyv.btk.elte.hu/adatok/Magyar/107Petho/JELTANVEGLEG.pdf)

KIEFER FERENC: *Jelentéselmélet*. Corvina Kiadó, Bp. 2007. 2. bőv. Kiadás. A jelentés leírásának módjai. 13–35. A prototípuselmélet és a kognitív szemantika. 92–119. A poliszémia és a kétszintű szemantika. 121–138.

KIEFER FERENC (szerk.): Magyar nyelv. Akadémiai 2006.

https://mersz.hu/hivatkozas/magyarnyelv_s7.4/#magyarnyelv_s7.4

KÁROLY SÁNDOR: *Általános és magyar jelentéstan*. Bp, 1970. 211–30, 273–94, 298–331.

AJÁNLOTT OLVASMÁNYOK

HADROVICS LÁSZLÓ: *Magyar történelmi jelentéstan*. Rendszeres gyakorlati szókincsvizsgálat. Bp, Akadémiai, 1992. 58–69, 73–112.

HAVAS FERENC (szerk.): *Szemantika a generatív grammatikában*. Bp., 1982. 5-13. 17–52.

HORÁNYI Ö.–SZÉPE GY. (szerk.): *A jel tudománya*. General Press, Bp., é.n. 2. bőv. kiadás

KIEFER FERENC: *Az előfeltevések elmélete*. Akadémiai, Bp.1983

LAPPIN, S. (szerk.): *The Handbook of Contemporary Semantic Theory*. Oxford (UK), Malden (MA, USA), 1997 (1996).

Maleczki Márta: *Szemantika. Szerkezetek jelentése*. In: Alberti Gábor – Fóris Ágota (szerk.): *A mai magyar formális nyelvtudomány műhelyei*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2007. 124–138.

SAEED, J. I.: *Semantics*. Oxford (UK), Malden (MA, USA), 1997.